

DENET VERGİ SİRKÜLER

Sirküler Tarihi : 09.08.2016
Sirküler No : 2016/056

6728 SAYILI KANUNLA ÇEKLE İLGİLİ DÜZENLEMELERDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

1. GENEL OLARAK

Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (Torba Yasa) 09/08/2016 tarih ve 29796 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Torba Yasa ile ticari hayatın önemli ödeme vasıtalarından birini oluşturan çeki güvenin daha da artırılması ile karşılıksız çekin engellenmesi amacıyla çeki ilgili olarak 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) ve 5941 sayılı Çek Kanununun (Çek Kanunu) bazı maddelerinde değişiklikler yapılmıştır.

Çekin karşılığının bulunmaması halinde adli para cezası yaptırımını uygulanması öngörülmüştür.

BDO Yayıncılık A.Ş.

Eski Büyükdere Cad. No.14
Park Plaza Kat:4
34398 Maslak/İstanbul
Turkey

Tel: +90 212 365 62 00
Fax: +90 212 365 62 02
e-mail: bdo@bdo.com.tr
www.bdo.com.tr

Garantisi ile sınırlı bir Birleşik Krallık şirketi olan BDO International Limited’in üyesi ve bir Türk anonim şirketi olan BDO Yayıncılık A.Ş., bağımsız üye kuruluşlardan oluşan BDO ağıının bir parçasını teşkil etmektedir.

BDO International global ağıının toplam gelirleri 2015 yılında 7,3 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. BDO, 150’den fazla ülkede bulunan 1.408 ofiste faaliyet göstermekte olup, bu ofislerde denetim ve danışmanlık hizmetleri veren ortaklar dahil dünya çapında 64.000 kişi çalışmaktadır.

Dikkat ve titizlikle hazırlanan bu yayın, geniş anlamda görüşleri içermekte olup, genel bir yol gösterici olarak değerlendirilmelidir. Özel durumlarla ilgili olarak, mesleki görüş ve yardım almadan, bu yayına dayanarak uygulamalarda bulunulmamalıdır. Bu konuların kendi özel durumunuza ilişkin etkilerini görüşmek için BDO Yayıncılık A.Ş. ile temas kurabilirsiniz. Bu yayındaki bilgilere dayanarak belli eylemlerde bulunmak veya bulunmamak nedeniyle doğabilecek zararlar nedeniyle, BDO Yayıncılık A.Ş. ve ortakları, çalışanları ile yazarları herhangi bir yükümlülük veya sorumluluk kabul etmemektedirler.

2. ÇEK KANUNUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

Hatırlanacağı üzere Çek Kanunu ile ilgili esaslı değişiklikleri içeren “6273 sayılı 5941 sayılı Çek Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” (Değişiklik Kanunu) 04.02.2012 tarih ve 28193 Sayılı Resmi Gazete’de (Mükerrer) yayımlanarak yürürlüğe girmişti. Ayrıntıları 2012/40 sayılı Sirkülerimizde açıklanan Değişiklik Kanununun esasını, Çek Kanununa dayanılarak, “karşılıksızdır işlemi” yapılmasına sebebiyet verenler hakkında adli para cezasına hükmolunması nedeniyle meydana gelen mağduriyetlerin giderilmesi hususu oluşturmaktaydı.

Bu defa Çek Kanununda Torba Yasa ile yapılan değişiklikler aşağıdaki gibidir:

- Çek Kanununun 2. maddesinin 2. fıkrasında yapılan değişiklikle karşılıksız çek keşide etmek fiili, adli para cezası verilmesini gerektiren bir suç olarak düzenlendiğinden, istenecek belgeler arasına adli sicil kayıtları da eklenmiştir.
- Çek Kanununun 2. maddesinin 3. fıkrasına ilave edilen yeni düzenleme uyarınca daha önce bunu araştırmakla yükümlü olmayan bankalara, gerçek veya tüzel kişinin sermaye şirketlerinde ayrıca yönetim organında görev yapanlar ile ticaret siciline tescil edilen şirket yetkililerinin çek hesabı açma yasağı bulunmadığı hususunu kontrol yükümlülüğü getirilmiştir. Böylelikle gerçeğe aykırı beyanların önüne geçilmek amaçlanmıştır.
- Çek Kanununun 2. maddesinin 4. fıkrasında değişiklik yapılmak suretiyle ticaret siciline tescil edilen şirket yetkilileri hakkında verilmiş bir çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararı bulunması halinde, bunların yetkilisi olduğu tüzel kişilere çek defteri verilmemesi düzenlenmiştir. Böylelikle tüzel kişinin temsilcisi veya imza yetkilisi tescil edilmediği veya vekalet ilişkisi ile işlem yapıldığı takdirde tüzel kişi yetkililerinin kim olduğunun bankalarca tespit edilmesinin zorluğunun önüne geçilmek amaçlanmıştır.
- Çek Kanununun 2. maddesinin 7. fıkrasına eklenen bentlerle çek hesabı sahibinin gerçek kişi olması durumunda Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarasının, tüzel kişi ise varsa MERSİS numarasının çek üzerine yazılması düzenlenmiştir. Böylelikle çek hesabı sahibinin benzer isimli veya ünvanlı kişilerden ayırt edilebilmesinin sağlanmasının yanında MERNİS ve MERSİS kayıtlarından çek hesabı sahibinin adres ve iletişim bilgilerine de kolayca ulaşabilmek amaçlanmıştır.
- Çek Kanununun 3. maddesine eklenen 10. fıkra ile lehine karekodlu çek düzenlenen lehdarın, teslim aldığı çeki karekod okutma ve bilgi paylaşım sistemine kaydetmesi düzenlenmiştir. Böylelikle bankalar tarafından çek hesabı sahibi veya çek hesabı sahibi tüzel kişi ise yetkili temsilcisine verilen çek yapraklarının hangilerinin düzenlenerek tedavüle sürüldüğü, hangilerinin halen çek sahibi veya temsilcisinin elinde bulunduğu tespit edilebilir. Bir diğer ifade ile karekodlu çek hesabı sahibine ait ve henüz bankalara ibraz edilmemiş çek adedi ve tutarının üçüncü kişilerin erişimine açılması ve böylelikle lehdar tarafından gerekli bildirimin yapılması üzerine, alacaklıların karekod aracılığı ile o çek hesabı sahibine ait piyasada bulunan çek adedi ve

bunların tutarları hakkında bilgi sahibi olması ve böylece çeki kabul edip etmemek hususunda kanaat oluşturmalarının kolaylaştırılması sağlanacaktır. Sisteme girilmeyen çekler geçersiz olmayacak ancak muhatap bankanın Çek Kanunu uyarınca ödemekle yükümlü olduğu tutara ilişkin sorumluluğu ortadan kalkacaktır. Karekodlu çekin sisteme kaydedildiği tarihten sonra çek düzenleyen kişinin temsilcilerinde meydana gelen değişikliklerin, çek hesabı sahibi tüzel kişinin sorumluluğunu kaldırmayacağı açıkça ifade edilmiştir. Bu maddede yapılan değişiklikler 31.12.2017 tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir.

- Çek Kanununun 5. maddesinin 1. fıkrasında yapılan değişiklikte, üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihine göre kanuni ibraz süresi içinde çek ibrazında, çekle ilgili olarak “karşılıksızdır” işlemi yapılmasına sebebiyet veren kişi hakkında, hamilin şikayeti üzerine, her bir çekle ilgili olarak binbeşyüz güne karar adli para cezası verilmesi ve adli para cezasının çek bedelinin karşılıksız kalan miktarından az olmayacağı düzenlenmiştir. Mahkeme, ayrıca gerek koruma tedbiri olarak yargılama aşamasında gerekse hükümle birlikte çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağına karar verebilecektir. Bu kararlar Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve MERSİS ile Risk Merkezine bildirilecektir.
- Çek Kanununun 5. maddesinin 9. fıkrasında yapılan düzenlemeyle mahkemelere mahkumiyet dışında bir karar verilmesi halinde bu kararla birlikte çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağının kaldırılmasına da karar verilecek ve bu kararlar Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve MERSİS ile Risk Merkezine bildirilecektir.
- Çek Kanununun 6. maddesi yeniden düzenlenmiştir. Buna göre karşılıksız kalan çekin ödenmesi halinde bu ödemenin yargılamanın herhangi bir aşamasında yapılması ile karar kesinleştikten sonra yapılması arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır. Böylelikle karşılıksız keşide edilen çeklerin ticari hayat ve ekonomik düzen üzerindeki olumsuz etkilerini engellemek amaçlanmış, faile, hükmün kesinleşmesinden sonra bir cezasızlık imkanı öngörülmüştür.
- Çek Kanununa Geçici Dördüncü madde eklenmiştir. Geçici Madde ile değişikliklerin yürürlüğe girmesinden önce verilen çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağına ilişkin kayıtların, Torba Yasa gereğince silinmesini gerektiren şartlar oluşuncaya kadar Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında tutulmaya devam edileceği düzenlenmiştir.

3. TTK’DA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

- TTK’nın 780. maddesinin 1. fıkrasına bentler ve maddeye 2, 3, ve 4. fıkralar eklenmek suretiyle muhatap banka tarafından verilen “seri numarası” ile “karekod” çekin şekli unsurları arasına alınmıştır. İhtiyari olan karekodlu çekin kullanımı zorunlu hale getirilmiştir. Yapılan değişikliklerle çeki duyulan güvenin artırılması ve karşılıksız çekin engellenmesi amaçlanmıştır.
- TTK’nın 780. maddesine eklenen 2. fıkrayla karekodda olması gereken unsurlar belirlenmiştir. Buna göre karekod ile:

a) Çek hesabı sahibinin adı, soyadı veya ticaret unvanı,

- b) Çek hesabı sahibinin tacir olması hâlinde, ticaret siciline tescil edilen yetkililerinin adı, soyadı veya ticaret unvanı,
- c) Çek hesabı sahibinin, çek hesabı bulunan toplam banka sayısı,
- d) Çek hesabı sahibine ait bankalara ibraz edilmemiş çek adedi ve tutarı,
- e) Düzenlenerek bankalara teslim edilen çeklerin adedi ve tutarı,
- f) Son beş yıl içerisinde ibrazında ödenen çeklerin adedi ve tutarı,
- g) İbrâz edilen ilk çekin ibraz tarihi,
- h) İbrâz edilen son çekin ibraz tarihi,
- ı) İbrâzında ödenen son çekin ibraz tarihi,
- i) Son beş yılda “karşılıksızdır” işlemi gören ve halen ödenmemiş çeklerin adedi ve tutarları,
- j) Son beş yılda “karşılıksızdır” işlemi gören ve sonradan ödenen çeklerin adedi ve tutarı,
- k) Son beş yılda “karşılıksızdır” işlemi gören son çekin ibraz tarihi,
- l) Çek hesabı sahibi hakkında çek hesabı açma yasağı bulunup bulunmadığı, varsa yasaklama kararının tarihi,
- m) Her bir çek yaprağı ile ilgili olarak tedbir kaydı olup olmadığı,
- n) Çek hesabı sahibi tacirse, iflasına karar verilip verilmediği, iflasına karar verilmişse kararın tarihi,

çek hesabı sahibi ya da cirantanın rızası aranmaksızın üçüncü kişilerin erişimine sunulacaktır.

- TTK’nın 780. maddesine eklenen 3. fıkra ile karekod okutma ve bilgi paylaşım sisteminin Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezinde veya Risk Merkezi tarafından bilgi paylaşılan şirketler nezdinde kurulabileceği belirtilmiştir.
- Çekte yer alacak MERSİS numarası ile karekodun tanım ve içerikleri ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığının müştereken çıkaracağı tebliğle belirlenecektir.
- TTK’nın 781. maddesine eklenen 4. fıkra ile uygulaması ülkeden ülkeye farklılık gösteren seri numarası ve karekod uygulaması, yabancı bankalar tarafından basılan çekler bakımından istisna tanınarak belirtilen unsurlar olmaksızın muhatap bankaya ibraz edilen yabancı banka çeklerinin geçerli kabul edileceğine ilişkin düzenleme yapılmıştır.
- TTK’ya Geçici Onbirinci madde eklenmiştir. Geçici madde ile 31/12/2016 tarihinden sonra bankalarca çek hesabı sahiplerine 780 inci maddeye bu Kanunla eklenen hüküm gereğince bulunması gereken karekod ve seri numarası unsurlarını içermeyen çek yaprağı verilemeyecektir. 31/12/2016 tarihinden önce basılan çeklerde bu unsurlar aranmayacaktır.

Saygılarımızla.

Aşağıdaki tablolarda Torba Yasa ile Çek Kanunu ve TTK'da Yapılan değişiklikler eski ve yeni şekiller gösterilerek bilgilerinize sunulmaktadır:

ÇEK KANUNU

Kanun No.5941 R.Gazete No.27438
Kabulü: 14.12.2009 R.G. Tarihi: 20.12.2009

6728 SAYILI TORBA YASA İLE DEĞİŞİKLİK YAPILMADAN ÖNCEKİ ÇEK KANUNU	6728 SAYILI TORBA YASA İLE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER SONRASI ÇEK KANUNU
Bankanın araştırma yükümlülüğü, çek hesapları ve çek defterleri MADDE 2 - (1) Bankalar, çek hesabı açılması ile ilgili olarak bu Kanunla kendilerine verilen görev ve yükümlülükleri yerine getirirken, çek hesabı açtırmak isteyeninin yasaklı olup olmadığını bu Kanun hükümlerine göre araştırırlar; ayrıca ilgili kişinin ekonomik ve sosyal durumunun belirlenmesinde gerekli basiret ve özeni gösterirler. (2) Bankalar, çek hesabı açtırmak isteyenlerin yasaklılık durumuna ilişkin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası kayıtlarını, açık kimliklerini saptamak için fotoğraflı nüfus cüzdanı, pasaport veya sürücü belgesi örneklerini, yerleşim yeri belgelerini, vergi kimlik numaralarını, tacir olanların ayrıca ticaret sicili kayıtlarını, esnaf ve sanatkar olanların ise esnaf ve sanatkar sicili kayıtlarını almak ve çek hesabının kapatılması halinde bunları, hesabın kapatıldığı tarihten itibaren on yıl süreyle saklamakla yükümlüdür. Yerleşim yeri yurt dışında bulunan kişiler, bankaya kendileri ile ilgili olarak Türkiye'de bir adres bildirmek zorundadır. Çekin karşılığının tamamen veya kısmen bulunmaması halinde, çek düzenleyenin bankaca bilinen adresleri, talebi halinde hamile verilir. (3) Çek hesabı ilgilinin, vekilin veya yasal temsilcisinin imzası olmadan açılmaz. Çek hesabı açılmasını veya mevcut çek hesabından çek defteri verilmesini isteyen kişi, her defasında tacir veya esnaf ve sanatkar olup	Bankanın araştırma yükümlülüğü, çek hesapları ve çek defterleri MADDE 2 - (1) Bankalar, çek hesabı açılması ile ilgili olarak bu Kanunla kendilerine verilen görev ve yükümlülükleri yerine getirirken, çek hesabı açtırmak isteyeninin yasaklı olup olmadığını bu Kanun hükümlerine göre araştırırlar; ayrıca ilgili kişinin ekonomik ve sosyal durumunun belirlenmesinde gerekli basiret ve özeni gösterirler. (2) Bankalar, çek hesabı açtırmak isteyenlerin yasaklılık durumuna ilişkin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası kayıtlarını, Risk Merkezi ile adli sicil kayıtlarını ve açık kimliklerini saptamak için fotoğraflı nüfus cüzdanı, pasaport veya sürücü belgesi örneklerini, yerleşim yeri belgelerini, vergi kimlik numaralarını, tacir olanların ayrıca ticaret sicili kayıtlarını, esnaf ve sanatkar olanların ise esnaf ve sanatkar sicili kayıtlarını almak ve çek hesabının kapatılması halinde bunları, hesabın kapatıldığı tarihten itibaren on yıl süreyle saklamakla yükümlüdür. Yerleşim yeri yurt dışında bulunan kişiler, bankaya kendileri ile ilgili olarak Türkiye'de bir adres bildirmek zorundadır. Çekin karşılığının tamamen veya kısmen bulunmaması halinde, çek düzenleyenin bankaca bilinen adresleri, talebi halinde hamile verilir. (3) Çek hesabı ilgilinin, vekilin veya yasal temsilcisinin imzası olmadan açılmaz. Çek hesabı açılmasını veya mevcut çek hesabından çek defteri verilmesini isteyen kişi, her

olmadığı ve kendisi hakkında çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı bulunmadığı hususunda bankaya yazılı beyanda bulunur. Tüzel kişiler adına verilecek beyannamede ayrıca, tüzel kişinin yönetim organında görev yapan, temsilcisi olan veya imza yetkilisi olan kişilerin çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı bulunmadığı belirtilir.

(4) Hakkında çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararı bulunan gerçek kişinin, yönetim organında görev yaptığı, temsilcisi veya imza yetkilisi olduğu tüzel kişiye çek defteri verilmez.

(5) Çek defterleri bankalarca bastırılır.

(6) Çek defterlerinin baskı şeklini belirleyen esaslar, Maliye Bakanlığı, Türkiye Bankalar Birliği ve Türkiye Katılım Bankaları Birliğinin görüşü alınarak, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca Resmi Gazete'de yayımlanacak tebliğle düzenlenir. Tacir olan ve tacir olmayan kişilere verilecek çekler ile hamiline düzenlenecek çekler, açıkça ayırt edilebilecek biçimde bastırılır. Hamiline düzenlenecek çekler için sadece bu çeklere ilişkin işlemlerin işlendiği ayrı çek hesapları açılır. Hamiline düzenlenecek çeklerde, hamiline çek defteri yapraklarının kullanılması gerekir. Çek yapraklarının üzerinde "hamiline" ibaresi matbu olarak yer alır.

(7) Çek defterinin her bir yaprağına;

a) Çek hesabının numarası,

b) Çek hesabının bulunduğu banka şubesinin adı,

c) Çek hesabı sahibi gerçek kişinin adı ve soyadı, tüzel kişinin adı,

ç) Çek hesabı sahibi gerçek veya tüzel kişinin vergi kimlik numarası,

d) Çekin basıldığı tarih, yazılır.

(8) Tüzel kişi adına çek düzenleyen kişinin adı ve soyadı, düzenlenen çek üzerine açıkça yazılır.

(9) Türk Ticaret Kanunundaki unsurları taşıması kaydıyla, düzenlenen çekin bu maddede yer alan koşullara aykırı olması çekin geçerliliğini etkilemez.

(10) Çek hesabı, ancak sahibinin veya yasal

defasında tacir veya esnaf ve sanatkar olup olmadığı ve kendisi hakkında çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı bulunmadığı hususunda bankaya yazılı beyanda bulunur. Tüzel kişiler adına verilecek beyannamede ayrıca, tüzel kişinin yönetim organında görev yapan, temsilcisi olan veya imza yetkilisi olan kişilerin çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı bulunmadığı belirtilir. **Muhatap banka; gerçek veya tüzel kişi adına açılması talep olunan çek hesaplarında bunların, sermaye şirketlerinde ayrıca yönetim organında görev yapanlar ile ticaret siciline tescil edilen şirket yetkililerinin çek hesabı açma yasağının bulunmadığı hususunu kontrol ederek, yasağın bulunmadığına ilişkin sorgulama sonucunu muhafaza eder. Bankalar çek hesabı açtıkları kişiler ile çek hesabı sahibi tüzel kişi ise hesap açılış tarihi itibarıyla tüzel kişi tarafından bildirilen işlem yetkililerini 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 780 inci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen sisteme kaydeder.**

(4) Hakkında çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararı bulunan gerçek kişinin, yönetim organında görev ~~yaptığı, temsilcisi veya imza yaptığı veya ticaret siciline tescil edilen~~ yetkilisi olduğu tüzel kişiye çek defteri verilmez.

(5) Çek defterleri bankalarca bastırılır.

(6) Çek defterlerinin baskı şeklini belirleyen esaslar, Maliye Bakanlığı, Türkiye Bankalar Birliği ve Türkiye Katılım Bankaları Birliğinin görüşü alınarak, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca Resmi Gazete'de yayımlanacak tebliğle düzenlenir. Tacir olan ve tacir olmayan kişilere verilecek çekler ile hamiline düzenlenecek çekler, açıkça ayırt edilebilecek biçimde bastırılır. Hamiline düzenlenecek çekler için sadece bu çeklere ilişkin işlemlerin işlendiği ayrı çek hesapları açılır. Hamiline düzenlenecek çeklerde, hamiline çek defteri yapraklarının kullanılması gerekir. Çek yapraklarının üzerinde "hamiline" ibaresi matbu olarak yer alır.

(7) Çek defterinin her bir yaprağına;

temsilcisinin yazılı talebi ya da mevduat veya katılım fonu zamanaşımı süresinin dolması üzerine kapatılabilir. Çek hesabı kapatıldıktan sonra, üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihine göre kanuni ibraz süresi içinde ibraz edilen çekler karşılıksızdır işlemine tabi tutulur. (11) Esnaf ve sanatkar odalarına kayıtlı olanlardan, tacir kişilere özgü çek hesabı açtıranlar hakkında bu Kanunun tacirlere ilişkin hükümleri uygulanır.	a) Çek hesabının numarası, b) Çek hesabının bulunduğu banka şubesinin adı, c) Çek hesabı sahibi gerçek kişinin adı ve soyadı, tüzel kişinin adı, ç) Çek hesabı sahibi gerçek veya tüzel kişinin vergi kimlik numarası, d) Çekin basıldığı tarih, e) Çek hesabı sahibi gerçek kişi ise Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası; tüzel kişilerde ise varsa Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS) numarası, f) Çek hesabı sahibi ile düzenleyenin farklı kişiler olması hâlinde, ayrıca düzenleyenin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, yazılır. (8) Tüzel kişi adına çek düzenleyen kişinin adı ve soyadı, düzenlenen çek üzerine açıkça yazılır. (9) Türk Ticaret Kanunundaki unsurları taşıması kaydıyla, düzenlenen çekin bu maddede yer alan koşullara aykırı olması çekin geçerliliğini etkilemez. (10) Çek hesabı, ancak sahibinin veya yasal temsilcisinin yazılı talebi ya da mevduat veya katılım fonu zamanaşımı süresinin dolması üzerine kapatılabilir. Çek hesabı kapatıldıktan sonra, üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihine göre kanuni ibraz süresi içinde ibraz edilen çekler karşılıksızdır işlemine tabi tutulur. (11) Esnaf ve sanatkar odalarına kayıtlı olanlardan, tacir kişilere özgü çek hesabı açtıranlar hakkında bu Kanunun tacirlere ilişkin hükümleri uygulanır.
İbraz, ödeme, çekin karşılıksız olduğunun tespiti ve gecikme cezası MADDE 3 - (1) Karşılığı bulunan çek, hesabın bulunduğu muhatap bankanın herhangi bir şubesine ibraz edildiğinde hamilin varsa vergi kimlik numarası saptandıktan sonra ödenir. Ancak çek, hesabın bulunduğu şubeden başka bir şubeye ibraz edildiğinde, o şubece karşılığı sorulmak suretiyle ödenir. (2) 'Karşılıksızdır' işlemi, muhatap bankanın hamile kanunen ödemekle yükümlü olduğu	İbraz, ödeme, çekin karşılıksız olduğunun tespiti ve gecikme cezası MADDE 3 - (1) Karşılığı bulunan çek, hesabın bulunduğu muhatap bankanın herhangi bir şubesine ibraz edildiğinde hamilin varsa vergi kimlik numarası saptandıktan sonra ödenir. Ancak çek, hesabın bulunduğu şubeden başka bir şubeye ibraz edildiğinde, o şubece karşılığı sorulmak suretiyle ödenir. (2) 'Karşılıksızdır' işlemi, muhatap bankanın hamile kanunen ödemekle yükümlü olduğu

miktarın dışında, çek bedelinin karşılanamayan kısmıyla sınırlı olarak yapılır.

(3) Muhatap banka, ibraz eden düzenleyici dışındaki hamile, süresinde ibraz edilen her çek yaprağı için;

a) Karşılığının hiç bulunmaması halinde,

1) Çek bedeli binikiyüzdoksan Türk Lirası veya üzerinde ise binikiyüzdoksan Türk Lirası,

2) Çek bedeli binikiyüzdoksan Türk Lirasının altında ise çek bedelini,

b) Karşılığının kısmen bulunması halinde,

1) Çek bedeli binikiyüzdoksan Türk Lirası veya altında ise, çek bedelini aşmamak koşuluyla, kısmi

karşılığı binikiyüzdoksan Türk Lirasına tamamlayacak bir miktarı,

2) Çek bedeli binikiyüzdoksan Türk Lirasının üzerinde ise, çek bedelini aşmamak koşuluyla, kısmi karşılığa ilave olarak binikiyüzdoksan Türk Lirasını,

ödemekle yükümlüdür. Bu husus, hesap sahibi ile muhatap banka arasında çek defterinin teslimi sırasında yapılmış olan dönülemeyecek bir gayri nakdi kredi sözleşmesi hükmündedir. Bu fıkradaki miktar, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayımlanan fiyat endekslerindeki yıllık değişimler göz önünde tutularak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından her yıl Ocak ayında belirlenir ve Resmi Gazete'de yayımlanır.

(4) Hamilin talepte bulunması halinde, karşılıksızdır işlemi; çekin arka yüzüne tahsil için bankaya ibraz edildiği tarih, hesap durumu, bankanın yükümlülüğü çerçevesinde ödediği miktar ve ibraz eden gerçek kişinin adı ve soyadı yazılmak, bu kişinin tüzel kişi adına bedeli tahsil etmesi halinde bu husus belirtilmek ve bu kişi ile birlikte banka yetkilisi tarafından imzalanmak suretiyle yapılır. Banka tarafından ödenen miktar düşüldükten sonra karşılıksız kalan tutar açıkça belirtilir. Hamilin imzalamaktan kaçınması halinde, karşılıksızdır işlemi yapılmaz.

(5) Muhatap bankanın üçüncü fıkraya göre ödemekle yükümlü olduğu tutar dahil, kısmi

miktarın dışında, çek bedelinin karşılanamayan kısmıyla sınırlı olarak yapılır.

(3) Muhatap banka, ibraz eden düzenleyici dışındaki hamile, süresinde ibraz edilen her çek yaprağı için;

a) Karşılığının hiç bulunmaması halinde,

1) Çek bedeli binikiyüzdoksan Türk Lirası veya üzerinde ise binikiyüzdoksan Türk Lirası,

2) Çek bedeli binikiyüzdoksan Türk Lirasının altında ise çek bedelini,

b) Karşılığının kısmen bulunması halinde,

1) Çek bedeli binikiyüzdoksan Türk Lirası veya altında ise, çek bedelini aşmamak koşuluyla, kısmi

karşılığı binikiyüzdoksan Türk Lirasına tamamlayacak bir miktarı,

2) Çek bedeli binikiyüzdoksan Türk Lirasının üzerinde ise, çek bedelini aşmamak koşuluyla, kısmi karşılığa ilave olarak binikiyüzdoksan Türk Lirasını,

ödemekle yükümlüdür. Bu husus, hesap sahibi ile muhatap banka arasında çek defterinin teslimi sırasında yapılmış olan dönülemeyecek bir gayri nakdi kredi sözleşmesi hükmündedir. Bu fıkradaki miktar, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayımlanan fiyat endekslerindeki yıllık değişimler göz önünde tutularak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından her yıl Ocak ayında belirlenir ve Resmi Gazete'de yayımlanır.

(4) Hamilin talepte bulunması halinde, karşılıksızdır işlemi; çekin arka yüzüne tahsil için bankaya ibraz edildiği tarih, hesap durumu, bankanın yükümlülüğü çerçevesinde ödediği miktar ve ibraz eden gerçek kişinin adı ve soyadı yazılmak, bu kişinin tüzel kişi adına bedeli tahsil etmesi halinde bu husus belirtilmek ve bu kişi ile birlikte banka yetkilisi tarafından imzalanmak suretiyle yapılır. Banka tarafından ödenen miktar düşüldükten sonra karşılıksız kalan tutar açıkça belirtilir. Hamilin imzalamaktan kaçınması halinde, karşılıksızdır işlemi yapılmaz.

(5) Muhatap bankanın üçüncü fıkraya göre ödemekle yükümlü olduğu tutar dahil, kısmi

ödemenin hamil tarafından kabul edilmemesi halinde, ikinci fıkra hükmüne göre karşılıksızdır işlemi yapılır; ibraz tarihi ile ödememe nedeni çekin üzerine yazılır ve çek, üzerine imzası alınarak hamiline geri verilir; ön ve arka yüzünün fotokopisi banka tarafından saklanır. Çek hesabında hiç karşılığın bulunmaması ve hamilin sadece muhatap bankanın üçüncü fıkraya göre ödemekle yükümlü olduğu tutarın ödenmesini talep etmesi halinde de bu fıkra hükmüne göre işlem yapılır.

(6) Muhatap bankanın üçüncü fıkraya göre ödemekle yükümlü olduğu tutar dahil kısmi ödeme halinde, çekin ön ve arka yüzünün onaylı fotokopisi ücretsiz olarak hamile verilir. Çek hamili, bu fotokopiyle müracaat borçlularına veya kambiyo senetleri hakkındaki takip usullerine başvurabileceği gibi, Cumhuriyet başsavcılığına talepte bulunurken dilekçesine bu fotokopiyi ekleyebilir ve bunu icra daireleri ile mahkemelerde ispat aracı olarak kullanabilir. Mahkeme veya icra dairesinin istemi halinde çekin aslı bu mercilere gönderilir.

(7) Banka;

a) Çekin karşılığının hesapta bulunmasına rağmen hamiline ödenmesinin geciktirilmesi,
b) Kanunen ödemekle yükümlü olduğu miktarın hamile ödenmesinin geciktirilmesi,
hallerinde, çek hamiline, her geçen gün için binde üç gecikme cezası öder. Bu hallerde 4/12/1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun hükümleri uygulanmaz.

(8) Üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihinden önce ibraz edilen çekin karşılığının Türk Ticaret Kanununun 707 nci maddesi uyarınca kısmen veya tamamen ödenmemiş olması halinde, bu çekle ilgili olarak hukuki takip yapılamaz. İleri düzenleme tarihli çekle ilgili olarak hukuki takip yapılabilmesi için, çekin üzerindeki düzenleme tarihine göre kanuni ibraz süresi içinde bankaya ibraz edilmesi ve karşılıksızdır işlemine tabi tutulması şarttır.

(9) Çekin, üzerinde yazılı baskı tarihinden

ödemenin hamil tarafından kabul edilmemesi halinde, ikinci fıkra hükmüne göre karşılıksızdır işlemi yapılır; ibraz tarihi ile ödememe nedeni çekin üzerine yazılır ve çek, üzerine imzası alınarak hamiline geri verilir; ön ve arka yüzünün fotokopisi banka tarafından saklanır. Çek hesabında hiç karşılığın bulunmaması ve hamilin sadece muhatap bankanın üçüncü fıkraya göre ödemekle yükümlü olduğu tutarın ödenmesini talep etmesi halinde de bu fıkra hükmüne göre işlem yapılır.

(6) Muhatap bankanın üçüncü fıkraya göre ödemekle yükümlü olduğu tutar dahil kısmi ödeme halinde, çekin ön ve arka yüzünün onaylı fotokopisi ücretsiz olarak hamile verilir. Çek hamili, bu fotokopiyle müracaat borçlularına veya kambiyo senetleri hakkındaki takip usullerine başvurabileceği gibi, **Cumhuriyet başsavcılığına talepte icra mahkemesine şikâyetle** bulunurken dilekçesine bu fotokopiyi ekleyebilir ve bunu icra daireleri ile mahkemelerde ispat aracı olarak kullanabilir. Mahkeme veya icra dairesinin istemi halinde çekin aslı bu mercilere gönderilir.

(7) Banka;

a) Çekin karşılığının hesapta bulunmasına rağmen hamiline ödenmesinin geciktirilmesi,
b) Kanunen ödemekle yükümlü olduğu miktarın hamile ödenmesinin geciktirilmesi,
hallerinde, çek hamiline, her geçen gün için binde üç gecikme cezası öder. Bu hallerde 4/12/1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun hükümleri uygulanmaz.

(8) Üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihinden önce ibraz edilen çekin karşılığının Türk Ticaret Kanununun 707 nci maddesi uyarınca kısmen veya tamamen ödenmemiş olması halinde, bu çekle ilgili olarak hukuki takip yapılamaz. İleri düzenleme tarihli çekle ilgili olarak hukuki takip yapılabilmesi için, çekin üzerindeki düzenleme tarihine göre kanuni ibraz süresi içinde bankaya ibraz edilmesi ve karşılıksızdır işlemine tabi tutulması şarttır.

itibaren beş yıl içinde ibraz edilmemesi hâlinde, muhatap bankanın üçüncü fıkraya göre ödemekle yükümlü olduğu tutara ilişkin sorumluluğu sona erer.	(9) Çekin, üzerinde yazılı baskı tarihinden itibaren beş yıl içinde ibraz edilmemesi hâlinde, muhatap bankanın üçüncü fıkraya göre ödemekle yükümlü olduğu tutara ilişkin sorumluluğu sona erer. (10) Lehine karekodlu çek düzenlenen lehdar, teslim aldığı çeki Türk Ticaret Kanununun 780 inci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen sisteme kaydeder. Karekodlu çekin sisteme kaydedildiği tarihten sonra çek düzenleyen tüzel kişinin temsilcilerinde meydana gelen değişiklikler, çek hesabı sahibi tüzel kişinin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.
Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı	Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı Ceza sorumluluğu, çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı MADDE 5- (1) Üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihine göre kanunî ibraz süresi içinde ibrazında, çekle ilgili olarak karşılıksızdır işlemi yapılması hâlinde, altı ay içinde hamilin talepte bulunması üzerine, çek hesabı sahibi gerçek veya tüzel kişi hakkında, çekin tahsil için bankaya ibraz edildiği veya çek hesabının açıldığı banka şubesinin bulunduğu yer ya da çek hesabı sahibinin yahut talepte bulunanın yerleşim yeri Cumhuriyet savcısı tarafından, her bir çekle ilgili olarak çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararı verilir. Bu fıkra hükmüne göre çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararı, karşılıksızdır işlemine tabi tutulan çekin düzenlenmesi suretiyle dolandırıcılık, belgede sahtecilik veya başka bir suçun işlenmesi halinde de verilir. MADDE 5 -(1) Üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihine göre kanuni ibraz süresi içinde ibrazında, çekle ilgili olarak “karşılıksızdır” işlemi yapılmasına sebebiyet veren kişi hakkında, hamilin şikâyeti üzerine, her bir çekle ilgili olarak, binbeşyüz güne kadar adli para cezasına hükmolunur. Ancak, hükmedilecek adli para cezası; çek bedelinin karşılıksız kalan miktarı, çekin üzerinde yazılı bulunan

MADDE 5 - (1) Üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihine göre kanunî ibraz süresi içinde ibrazında, çekle ilgili olarak karşılıksızdır işlemi yapılması hâlinde, altı ay içinde hamilin talepte bulunması üzerine, çek hesabı sahibi gerçek veya tüzel kişi hakkında, çekin tahsil için bankaya ibraz edildiği veya çek hesabının açıldığı banka şubesinin bulunduğu yer ya da çek hesabı sahibinin yahut talepte bulunanın yerleşim yeri Cumhuriyet savcısı tarafından, her bir çekle ilgili olarak çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararı verilir. Bu fıkra hükmüne göre çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararı, karşılıksızdır işlemine tabi tutulan çekin düzenlenmesi suretiyle dolandırıcılık, belgede sahtecilik veya başka bir suçun işlenmesi halinde de verilir.

düzenleme tarihine göre kanuni ibraz tarihinden itibaren işleyecek 3095 sayılı Kanuna göre ticari işlerde temerrüt faizi oranı üzerinden hesaplanacak faizi ile takip ve yargılama gideri toplamından az olamaz. Mahkeme ayrıca, çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağına; bu yasağın bulunması hâlinde, çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağının devamına hükmeder. Yargılama sırasında da resen mahkeme tarafından koruma tedbiri olarak çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağına karar verilir. Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı, çek hesabı sahibi gerçek veya tüzel kişi, bu tüzel kişi adına çek keşide edenler ve karşılıksız çekin bir sermaye şirketi adına düzenlenmesi durumunda ayrıca yönetim organı ile ticaret siciline tescil edilen şirket yetkilileri hakkında uygulanır. Koruma tedbiri olarak verilen çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararlarına karşı yapılan itirazlar bakımından 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 353 üncü maddesinin birinci fıkrası hükmü uygulanır. Bu suçtan dolayı açılan davalar icra mahkemesinde görülür ve İcra ve İflas Kanununun 347, 349, 350, 351, 352 ve 353 üncü maddelerinde düzenlenen yargılama usulüne ilişkin hükümler uygulanır. Bu davalar çekin tahsil için bankaya ibraz edildiği veya çek hesabının açıldığı banka şubesinin bulunduğu yer ya da hesap sahibinin yahut şikâyetçinin yerleşim yeri mahkemesinde görülür.

~~(2)~~

(2) Birinci fıkra hükmüne göre çek karşılığını ilgili banka hesabında bulundurmakla yükümlü olan kişi, çek hesabı sahibidir. Çek hesabı sahibinin tüzel kişi olması hâlinde, bu tüzel kişinin mali işlerini yürütmekle görevlendirilen yönetim organının üyesi, böyle bir belirleme yapılmamışsa yönetim organını oluşturan gerçek kişi veya kişiler, çek karşılığını ilgili banka hesabında bulundurmakla yükümlüdür. Birinci fıkra uyarınca hakkında çek düzenleme ve çek

(2) (3) Çek hesabı sahibi gerçek kişi, kendisi adına çek düzenlemek üzere bir başkasını temsilci veya vekil olarak tayin edemez. Gerçek kişinin temsilcisi veya vekili olarak çek düzenlenmesi halinde, bu çekten dolayı hukukî sorumluluk ile idarî yaptırım sorumluluğu çek hesabı sahibine aittir. (4) (5) Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararı ile ilgili olarak, herhangi bir adres değişikliği bildiriminde bulunulmadığı sürece ilgilinin çek hesabı açtırırken bildirdiği adrese 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanununun 35 inci maddesine göre derhal tebligat çıkarılır. Adresin bankaya yanlış bildirilmesi veya fiilen terkedilmiş olması halinde de, tebligat yapılmış sayılır. (6) Hakkında çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararı verilmiş olan kişi, elindeki bütün çek yapraklarını ait olduğu bankalara iade etmekle yükümlüdür. Bu kişi adına yeni bir çek hesabı açılamaz. (7) Hakkında çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararı verilmiş olan kişi, kararın kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren on gün içinde, düzenlemiş bulunduğu ve henüz karşılığı tahsil edilmemiş olan çekleri, düzenleme tarihlerini, miktarlarını ve varsa lehtarlarını da göstermek suretiyle, muhatap bankaya liste halinde vermekle yükümlüdür.	hesabı açma yasağı kararı verilenler, yasaklılıkları süresince sermaye şirketlerinin yönetim organlarında görev alamazlar. Ancak, hakkında yasaklama kararı verilenlerin mevcut organ üyelikleri görev sürelerinin sonuna kadar devam eder. (3) Çek hesabı sahibi gerçek kişi, kendisi adına çek düzenlemek üzere bir başkasını temsilci veya vekil olarak tayin edemez. Gerçek kişinin temsilcisi veya vekili olarak çek düzenlenmesi halinde, bu çekten dolayı hukukî sorumluluk ile idarî yaptırım sorumluluğu ve cezai sorumluluk çek hesabı sahibine aittir. (4) (5) Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararı ile ilgili olarak, herhangi bir adres değişikliği bildiriminde bulunulmadığı sürece ilgilinin çek hesabı açtırırken bildirdiği adrese 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanununun 35 inci maddesine göre derhal tebligat çıkarılır. Adresin bankaya yanlış bildirilmesi veya fiilen terkedilmiş olması halinde de, tebligat yapılmış sayılır. (6) Hakkında çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararı verilmiş olan kişi, elindeki bütün çek yapraklarını ait olduğu bankalara iade etmekle yükümlüdür. Bu kişi adına yeni bir çek hesabı açılamaz. (7) Hakkında çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararı verilmiş olan kişi, kararın kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren on gün içinde, düzenlemiş bulunduğu ve henüz karşılığı tahsil edilmemiş olan çekleri, düzenleme tarihlerini, miktarlarını ve varsa lehtarlarını da göstermek suretiyle, muhatap bankaya liste halinde vermekle yükümlüdür. (8) Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararına ilişkin bilgiler, güvenli elektronik imza ile imzalandıktan sonra, Adalet Bakanlığı Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına elektronik ortamda
---	---

(8) Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararına ilişkin bilgiler, güvenli elektronik imza ile imzalandıktan sonra, Adalet Bakanlığı Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına elektronik ortamda bildirilir. Bu bildirimler ile bankalara yapılacak duyurulara ilişkin esas ve usuller, Adalet Bakanlığının uygun görüşü alınarak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından belirlenir. (9) (10) Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararına karşı yapılacak başvuru ve itirazlar hakkında, 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun kanun yoluna ilişkin hükümleri uygulanır. Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararına karşı yapılan başvurunun kabulü halinde, bu kararla ilgili	bildirilir. Bu bildirimler ile bankalara yapılacak duyurulara ilişkin esas ve usuller, Adalet Bakanlığının uygun görüşü alınarak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından belirlenir. (8) Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararına ilişkin bilgiler, güvenli elektronik imza ile imzalandıktan sonra, Adalet Bakanlığı Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla MERSİS ile Risk Merkezine elektronik ortamda bildirilir. Hakkında çek hesabı açma yasağı kararı verilen kişiler, Risk Merkezi tarafından bankalara bildirilir. Bu bildirimler ile bankalara yapılacak duyurulara ilişkin esas ve usuller, Adalet Bakanlığının uygun görüşü alınarak Risk Merkezi tarafından belirlenir. —(9) (9) Karşılıksız kalan bir çekle ilgili olarak yapılan yargılama neticesinde mahkeme tarafından beraat, ceza verilmesine yer olmadığı, davanın düşmesi veya davanın reddine karar verilmesi hâlinde, aynı kararda, çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağının kaldırılmasına karar verilir. Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağının kaldırılmasına ilişkin kararların kesinleşmesi üzerine, bu kararlar, MERSİS ile Risk Merkezine sekizinci fıkradaki usullere göre bildirilir ve ilan olunur. (10) Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararına karşı yapılacak başvuru ve itirazlar hakkında, 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun kanun yoluna ilişkin hükümleri uygulanır. Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararına karşı yapılan başvurunun kabulü halinde, bu kararla ilgili olarak da sekizinci fıkradaki bildirim ve yayımlanma usulü izlenir. (10) Birinci fıkrada tanımlanan suç nedeniyle, ön ödeme, uzlaşma ve hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin hükümler uygulanmaz.
---	--

olarak da sekizinci fıkradaki bildirim ve yayımlanma usulü izlenir. (11) 	—(11) (11) Birinci fıkra uyarınca verilen adli para cezalarının ödenmemesi durumunda, bu ceza, 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 106 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan kamuya yararlı bir işte çalıştırma kararı verilmeksizin doğrudan hapis cezasına çevrilir.
Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağının kaldırılması MADDE 6 - (1) Karşılıksız kalan çek bedelinin, çekin üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihine göre kanunî ibraz tarihinden itibaren işleyecek 3095 sayılı Kanuna göre ticarî işlerde temerrüt faiz oranı üzerinden hesaplanacak faizi ile birlikte tamamen ödenmesi hâlinde, çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı Cumhuriyet savcısı tarafından kaldırılır. Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağının kaldırıldığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına 5 inci maddenin sekizinci fıkrasındaki usullere göre bildirilir ve ilân olunur. (2) Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararının verildiği yer Cumhuriyet başsavcılığına başvurularak talebin geri alınması hâlinde de birinci fıkra hükmü uygulanır. (3) Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağına ilişkin kayıt, kaydın girildiği tarihten itibaren her hâlde on yıl geçmesiyle Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından resen silinir ve bu işlem ilân olunur.	Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağının kaldırılması MADDE 6 - (1) Karşılıksız kalan çek bedelinin, çekin üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihine göre kanunî ibraz tarihinden itibaren işleyecek 3095 sayılı Kanuna göre ticarî işlerde temerrüt faiz oranı üzerinden hesaplanacak faizi ile birlikte tamamen ödenmesi hâlinde, çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı Cumhuriyet savcısı tarafından kaldırılır. Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağının kaldırıldığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına 5 inci maddenin sekizinci fıkrasındaki usullere göre bildirilir ve ilân olunur. —(2) Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararının verildiği yer Cumhuriyet başsavcılığına başvurularak talebin geri alınması hâlinde de birinci fıkra hükmü uygulanır. —(3) Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağına ilişkin kayıt, kaydın girildiği tarihten itibaren her hâlde on yıl geçmesiyle Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından resen silinir ve bu işlem ilân olunur. Etkin pişmanlık ve çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağının kaldırılması MADDE 6- (1) Karşılıksız kalan çek bedelinin, çekin üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihine göre kanunî ibraz tarihinden itibaren işleyecek 3095 sayılı Kanuna göre ticarî işlerde temerrüt faiz oranı üzerinden hesaplanacak faizi ile birlikte tamamen ödeyen kişi hakkında,

	a) Yargılama aşamasında mahkeme tarafından davanın düşmesine, b) Mahkûmiyet hükmünün kesinleşmesinden sonra mahkeme tarafından hükmün bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılmasına, karar verilir. Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağının kaldırıldığı, MERSİS ile Risk Merkezine 5 inci maddenin sekizinci fıkrasındaki usullere göre bildirilir ve ilan olunur. (2) Şikâyetten vazgeçme hâlinde de birinci fıkra hükmü uygulanır. (3) Kişi, mahkûm olduğu cezanın tamamen infaz edildiği tarihten itibaren üç yıl ve her halde yasağın konulduğu tarihten itibaren on yıl geçtikten sonra, hükmü veren mahkemeden çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağının kaldırılmasını isteyebilir; mahkemenin vereceği karara itiraz edebilir. Bu itiraz bakımından İcra ve İflas Kanununun 353 üncü maddesinin birinci fıkrası hükmü uygulanır. Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağının kaldırılmasına ilişkin karar kesinleştiğinde, yasağın kaldırıldığı, MERSİS ile Risk Merkezine 5 inci maddenin sekizinci fıkrasındaki usullere göre bildirilir ve ilan olunur.
Hesaben ödeme MADDE 8 - (1) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, çeklerin banka şubeleri arasında hesaben ödenmesini sağlayacak tüzel kişiliği haiz sistemi kurmaya ve gözetimi altında yürütmeye yetkilidir. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, bu yetkiyi uygun göreceği başka bir kuruluş aracılığıyla da kullanabilir. (2) Hesaben ödeme sisteminin kuruluş ve işleyişi, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca çıkarılacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak bir yönetmelikle düzenlenir. (3) Yönetmelikte belirtilen esaslar çerçevesinde çeklerin fiziki olarak ibraz edilmeksizin sadece çek bilgileri üzerinden bankalararası takas odaları aracılığı ile elektronik ortamda muhatap bankaya gönderilerek işlem görmesi, 6762 sayılı Türk	Hesaben ödeme MADDE 8 - (1) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, çeklerin banka şubeleri arasında hesaben ödenmesini sağlayacak tüzel kişiliği haiz sistemi kurmaya ve gözetimi altında yürütmeye yetkilidir. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, bu yetkiyi uygun göreceği başka bir kuruluş aracılığıyla da kullanabilir. (2) Hesaben ödeme sisteminin kuruluş ve işleyişi, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca çıkarılacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak bir yönetmelikle düzenlenir. (3) Yönetmelikte belirtilen esaslar çerçevesinde çeklerin fiziki olarak ibraz edilmeksizin sadece çek bilgileri üzerinden bankalararası takas odaları aracılığı ile elektronik ortamda muhatap bankaya gönderilerek işlem görmesi, 6762 sayılı Türk

Ticaret Kanununun 710 uncu maddesine göre takas odasına ibraz hükmündedir. (4) Takas odaları aracılığıyla ibraz edilmiş çekler için, 3 üncü maddenin üçüncü fıkrasında belirlenen sorumluluk miktarı dahil, kısmi ödeme yapılmaz. Bu durum, muhatap bankanın sorumluluk tutarını ödeme yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz. Ancak, takas odaları aracılığıyla ibraz edilen çekin, hesapta yeterli karşılığının olmadığından belirlenmesi halinde muhatap banka tarafından, hesapta bulunan kısmi karşılık tutarı, çeki ibraz eden hamil lehine onbeş gün süreyle bloke edilir.	Ticaret Kanununun 710 uncu maddesine göre takas odasına ibraz hükmündedir. (4) Takas odaları aracılığıyla ibraz edilmiş çekler için, 3 üncü maddenin üçüncü fıkrasında belirlenen sorumluluk miktarı dahil, kısmi ödeme yapılmaz. Bu durum, muhatap bankanın sorumluluk tutarını ödeme yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz. Ancak, takas odaları aracılığıyla ibraz edilen çekin, hesapta yeterli karşılığının olmadığından belirlenmesi halinde muhatap banka tarafından, hesapta bulunan kısmi karşılık tutarı, çeki ibraz eden hamil lehine onbeş gün süreyle bloke edilir.
Yürürlükten kaldırılan mevzuat MADDE 9 - (1) 19/3/1985 tarihli ve 3167 sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanun ile 26/2/2003 tarihli ve 4814 sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunun geçici 1 ila geçici 5 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.	Yürürlükten kaldırılan mevzuat MADDE 9 - (1) 19/3/1985 tarihli ve 3167 sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanun ile 26/2/2003 tarihli ve 4814 sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunun geçici 1 ila geçici 5 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.
	GEÇİCİ MADDE 4- (1) Bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce verilen çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağına ilişkin kayıtlar, bu Kanun gereğince silinmesini gerektiren şartlar oluşuncaya kadar Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında tutulmaya devam olunur.

TÜRK TİCARET KANUNU

Kanun No.6102 R.Gazete No.27846
Kabulü: 13.01.2011 R.G. Tarihi: 14.02.2011

6728 SAYILI TORBA YASA İLE DEĞİŞİKLİK YAPILMADAN ÖNCEKİ TTK	6728 SAYILI TORBA YASA İLE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER SONRASI TTK
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Çek BİRİNCİ AYIRIM Çeklerin Düzenlenmesi ve Şekli A) Şekli I - Unsurlar MADDE 780- (1) Çek; a) Senet metninde 'çek' kelimesini ve eğer senet Türkçe'den başka bir dille yazılmış ise o dilde 'çek' karşılığı olarak kullanılan kelimeyi, b) Kayıtsız ve şartsız belirli bir bedelin ödenmesi için havaleyi, c) Ödeyecek kişinin, 'muhatapın' ticaret unvanını, d) Ödeme yerini, e) Düzenlenme tarihini ve yerini, f) Düzenleyenin imzasını, içerir.	ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Çek BİRİNCİ AYIRIM Çeklerin Düzenlenmesi ve Şekli A) Şekli I - Unsurlar MADDE 780- (1) Çek; a) Senet metninde 'çek' kelimesini ve eğer senet Türkçe'den başka bir dille yazılmış ise o dilde 'çek' karşılığı olarak kullanılan kelimeyi, b) Kayıtsız ve şartsız belirli bir bedelin ödenmesi için havaleyi, c) Ödeyecek kişinin, 'muhatapın' ticaret unvanını, d) Ödeme yerini, e) Düzenlenme tarihini ve yerini, f) Düzenleyenin imzasını, g) Banka tarafından verilen seri numarasını, h) Karekodu, içerir. (2) Çek alacaklıları, ellerinde bulunan çek ile çek hesabı sahibine ve bu çeki düzenleyenlere ilişkin verilere karekod aracılığıyla erişim sağlayabilir. Karekod ile; a) Çek hesabı sahibinin adı, soyadı veya ticaret unvanı, b) Çek hesabı sahibinin tacir olması hâlinde, ticaret siciline tescil edilen yetkililerinin adı, soyadı veya ticaret unvanı, c) Çek hesabı sahibinin, çek hesabı bulunan toplam banka sayısı, d) Çek hesabı sahibine ait bankalara ibraz edilmemiş çek adedi ve tutarı, e) Düzenlenerek bankalara teslim edilen çeklerin adedi ve tutarı, f) Son beş yıl içerisinde ibrazında ödenen

	çeklerin adedi ve tutarı, g) İbraz edilen ilk çekin ibraz tarihi, h) İbraz edilen son çekin ibraz tarihi, ı) İbrazında ödenen son çekin ibraz tarihi, i) Son beş yılda “karşılıksızdır” işlemi gören ve halen ödenmemiş çeklerin adedi ve tutarları, j) Son beş yılda “karşılıksızdır” işlemi gören ve sonradan ödenen çeklerin adedi ve tutarı, k) Son beş yılda “karşılıksızdır” işlemi gören son çekin ibraz tarihi, l) Çek hesabı sahibi hakkında çek hesabı açma yasağı bulunup bulunmadığı, varsa yasaklama kararının tarihi, m) Her bir çek yaprağı ile ilgili olarak tedbir kaydı olup olmadığı, n) Çek hesabı sahibi tacirse, iflasına karar verilip verilmediği, iflasına karar verilmişse kararın tarihi, çek hesabı sahibi ya da cirantanın rızası aranmaksızın üçüncü kişilerin erişimine sunulur. (3) İkinci fıkrada belirtilen verilere ulaşılmasını sağlayacak karekod okutma ve bilgi paylaşım sistemi 5411 sayılı Kanunun ek 1 inci madde hükmü uyarınca kurulan Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi tarafından oluşturulur. Risk Merkezi sistemdeki verileri, 5411 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin on birinci fıkrası uyarınca bilgi alışverişini gerçekleştirdiği şirket ile paylaşmaya yetkilidir. Bu yetki kullanıldığı takdirde sistem bilgilerin paylaşıldığı şirket nezdinde kurulabilir. (4) Çekte yer alacak MERSİS numarası ile karekodun tanım ve içerikleri ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığının müştereken çıkaracağı tebliğle belirlenir.
II - Unsurların bulunmaması MADDE 781- (1) 780 inci maddede gösterilen unsurlardan birini içermeyen bir senet, ikinci ve üçüncü fıkralarda yazılı haller dışında çek sayılmaz. (2) Çekte açıklık yoksa, muhatabın ticaret	II - Unsurların bulunmaması MADDE 781- (1) 780 inci maddede gösterilen unsurlardan birini içermeyen bir senet, ikinci ve üçüncü ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarda yazılı haller dışında çek sayılmaz.

unvanı yanında gösterilen yer ödeme yeri sayılır. Muhatabın ticaret unvanı yanında birden fazla yer gösterildiği takdirde, çek, ilk gösterilen yerde ödenir. Böyle bir açıklık ve başka bir kayıt da yoksa, çek muhatabın merkezinin bulunduğu yerde ödenir. (3) Düzenlenme yeri gösterilmemiş olan çek, düzenleyenin adı yanında yazılı olan yerde düzenlenmiş sayılır.	(2) Çekte açıklık yoksa, muhatabın ticaret unvanı yanında gösterilen yer ödeme yeri sayılır. Muhatabın ticaret unvanı yanında birden fazla yer gösterildiği takdirde, çek, ilk gösterilen yerde ödenir. Böyle bir açıklık ve başka bir kayıt da yoksa, çek muhatabın merkezinin bulunduğu yerde ödenir. (3) Düzenlenme yeri gösterilmemiş olan çek, düzenleyenin adı yanında yazılı olan yerde düzenlenmiş sayılır. (4) Yabancı banka tarafından bastırılan çeklerde, 780 inci maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde belirtilen banka tarafından verilen seri numarası ve/veya (h) bendinde belirtilen karekodun bulunmaması senedin çek olarak geçerliliğini etkilemez.
	GEÇİCİ MADDE 11- (1) 31/12/2016 tarihinden sonra bankalarca çek hesabı sahiplerine 780 inci maddeye bu Kanunla eklenen hüküm gereğince bulunması gereken karekod ve seri numarası unsurlarını içermeyen çek yaprağı verilemez. 31/12/2016 tarihinden önce basılan çeklerde bu unsurlar aranmaz.